Katowice Business University

ОТЗЫВ

зарубежного научного консультанта на диссертацию докторанта Тасыбаевой Сауле Кенесбаевны представленной на соискание степени доктора философии (PhD) по специальности «6D030100-Юриспруденции» на тему: «Судебная защита трудовых прав граждан Республики Казахстан»

Судебная защита прав граждан является одним из фундаментальных аспектов современного правового общества. В контексте сферы труда особенно важно обеспечение эффективной защиты трудовых прав граждан, поскольку трудовые отношения занимают центральное место в жизни каждого индивида. С учетом динамичного развития экономики, изменений в организации труда и появления новых форм занятости, вопросы судебной защиты прав граждан Республики Казахстан в сфере труда становятся особенно актуальными. Несмотря на наличие законодательства, регулирующего трудовые отношения, нередко возникают ситуации, когда права работников нарушаются.

Судебная система играет ключевую роль в обеспечении справедливости и защите прав тех, кто подвергся нарушениям в рамках трудовых отношений. Анализ судебных практик, кейсов и решений, связанных с нарушениями трудовых прав, позволяет оценить эффективность судебной системы в данной области. Однако для полноценной защиты трудовых прав необходимо учитывать не только национальное законодательство, но и международные нормы и стандарты в области прав человека. Влияние международных документов на судебную практику в сфере защиты трудовых прав является значительным и требует внимания и анализа.

Вышеназванные вопросы нашли отражение в диссертационной работе Тасыбаевой С.К., где дано научное обоснование судебной защиты трудовых прав граждан Республики Казахстан, а также особенностей рассмотрения трудовых споров в отношении отдельных категорий граждан.

Тема работы является актуальной, так как судебная защита является наиболее эффективной, несмотря на имеющиеся недостатки, как, например, во многих случаях работник отказывается от такого способа защиты своих прав из-за возникающего конфликта с работодателем и вероятной потерей рабочего места в условиях современного общества. В связи с этим только малый процент работников использует данную форму защиты. Проблема судебной защиты трудовых прав работников относится к числу тех научных проблем, которые никогда не перестанут привлекать внимание исследователей, так как трудовые отношения являются неотъемлемой

Górnośląska Akademia Ekonomiczna Korfantego

частью жизни и существования современного общества. На эту тему существует множество различных научных исследований, в которых представлены различные теоретические и практические аспекты данной проблемы.

В ходе исследования докторант Тасыбаева С.К. рассматривает различные аспекты судебной защиты прав человека, включая доступ к судам, эффективность правовой системы, соблюдение процессуальных гарантий, а также проблемы дискриминации и недоступности правосудия для уязвимых групп населения.

Несмотря на значительные усилия правозащитных организаций и международных организаций, проблемы в области судебной защиты прав человека остаются актуальными во многих странах мира. На основании анализа существующих проблем и недостатков автор делает вывод о необходимости дальнейших усилий по улучшению судебной системы и обеспечению более эффективной защиты прав граждан. Это включает в себя внесение изменений в законодательство, повышение квалификации судей и правовых работников, а также активное участие общественных организаций и международного сообщества в поддержке правозащитных инициатив.

Диссертация Тасыбаевой С.К. обладает рядом достоинств. Глубокое и всестороннее исследование темы. Автор продемонстрировала глубокие знания законодательства, доктрины и судебной практики в области защиты трудовых прав граждан Республики Казахстан. Исследование характеризуется теоретической новизной. Так, в работе предложены новые подходы к определению понятия индивидуального трудового спора и коллективного трудового спора, а также к внедрению нового механизма, стандартов и процедур разрешения трудовых споров, предлагается внести изменения в пункты 1 и 5 статьи 159 Трудового кодекса Республики Казахстан. Рассмотрены судопроизводства и других способов разрешения трудовых споров некоторых зарубежных стран, успешных в разрешении трудовых споров.

Сформированные автором научные выводы и полученные научные результаты имеют также практическую значимость. В частности, результаты исследования могут быть использованы для совершенствования законодательства и судебной практики защиты трудовых прав граждан Республики Казахстан.

Структура диссертации логично отражает суть научного исследования и включает такие компоненты, как введение, три раздела, завершающие выводами, заключение, список использованных источников и приложения. В первом разделе широко обсуждается понятие, и сущность и принципы защиты трудовых прав; классифицированы формы защиты

Górnośląska im. Wojciecha Korfantego

трудовых прав, изучены особенности судебной защиты трудовых прав граждан, в том числе досудебный порядок рассмотрения трудовых споров, судебный порядок защиты трудовых прав граждан. Определена роль международного сотрудничества в деятельности профессиональных союзов по защите трудовых прав граждан Республики Казахстан. Во втором разделе проведен сравнительный анализ опыта зарубежных стран (на примере Польши, Германии и США) относительно вопросов разрешения споров, возникших из трудовых правоотношений, также судебный порядок защиты трудовых прав граждан. Всесторонне изучены особенности рассмотрения трудовых споров в отношении отдельных категорий граждан. Также, проанализированы основы использования системного подхода к повышению квалификации судей. В третьем подразделе определены особенности рассмотрения некоторых категорий трудовых споров, проанализированы особенности рассмотрения споров о восстановлении работника на работе, об отмене дисциплинарного взыскания и о материальной ответственности сторон трудового договора.

В заключении диссертации автор предлагает систематизировать нормы трудового законодательства, регламентирующие судебную защиту трудовых прав граждан внести изменения в нормы Трудового кодекса РК, автором дается формулировка основных вносимых изменений в законодательство и излагаются другие научные выводы.

В результате сравнительного анализа опыта зарубежных стран (на примере Польши, Германии и США) по судебному порядку защиты трудовых прав граждан автором предлагаются следующие конкретные рекомендации:

- Создание условий для постепенного перехода к модели судопроизводства, включающей специализацию судов (внедрение трудового суда по примеру федерального трудового суда Германии), наряду со специализацией судейского состава в сфере разрешения трудовых споров ввиду их масштабной и сложной природы. Автор предлагает использовать системный подход к повышению квалификации судей в Республике Казахстан;

- Усиление позиции профсоюзов (по примеру европейских стран) наряду с тщательной инвентаризацией элементов примирительного делопроизводства (по примеру США), способного обеспечить реальную защиту прав работника, снизить разного рода издержки для обеих сторон, в том числе снизить нагрузку на суды;

- Особо пристальное внимание к трудовым спорам, касающимся нарушения фундаментальных прав человека в сфере труда, особенно в отношении некоторых категорий трудовых споров (восстановление на

работе, применение дисциплинарных взысканий, определение материальной ответственности сторон). Пример Польши примечателен в части защиты не только интересов лиц, работающих по гражданско-правовым договорам, в рамках коллективных соглашений, но и интересов иных категорий работников, входящих в предмет регулирования субсидиарно.

Данный комплексный научный анализ трудового законодательства зарубежных стран, международных стандартов, национальной судебной практики в сфере разрешения трудовых споров позволяет определить перспективы дальнейшего развития и совершенствования принципов отправления правосудия по трудовым спорам и трудового законодательства Казахстана в целом.

Стоит отметить комплексный анализ изучаемой проблемы на основе научных трудов мировых ученых таких, как Rudolf Traub-Merz, Tim Pringle, К. Осакве, отображающие мировой опыт и представляющие интерес международной судебной практики для выработки практических рекомендаций по улучшению защиты прав граждан. Я считаю, что это повышает научную ценность диссертационной работы. Автор утверждает, что необходимо продолжать усилия по совершенствованию судебной системы и обеспечению эффективной защиты прав человека как на национальном, так и на международном уровнях.

Диссертация оформлена в соответствии с требованиями к такого рода научным работам, структура хорошо продумана, имеет новаторское, теоритическое и практическое значение по исследуемой теме, что позволяет рассматривать ее как завершенное научное исследование.

Докторант Тасыбаева Сауле Кенесбаевна успешно справилась с поставленными перед ней целью и задачами исследования и проявила самостоятельность.

Основные содержание и научные результаты диссертации опубликованы в научных изданиях, включенных в международную базу данных Web of Science в журналах, включенных в список Комитета по обеспечению качества в области науки и высшего образованиия Министерства науки и высшего образования Республики Казахстан, а правила и выводы диссертационного исследования опубликованы в материалах международной научно-практической конференции.

Замечаний по оформлению и содержанию диссертационной работы нет. Структурные элементы диссертации (титульный лист, содержание, нормативные ссылки, обозначения и сокращения, основная часть, заключение, список использованных источников и приложения) нареканий

Katowice Business University

не вызывают. Выявленные недостатки по содержанию работы были устранены докторантом в период редакторской правки.

Диссертационная работа Тасыбаевой С.К. имеет теоретическое и практическое значение, представляет собой законченное научное исследование с внутренним единством и целостностью. Диссертационная работа может оцениваться как научный труд, содержащий новые научно обоснованные теоретические и практические результаты, совокупность которых имеет значение в системе подготовки будущих юристов.

В заключении можно констатировать, что диссертация является завершенным самостоятельным исследованием и свидетельствует о достаточном уровне теоретической подготовки докторанта PhD, ее умении формулировать проблемы и находить пути их решения. Учитывая актуальность рассматриваемой темы, а также новизну исследуемой проблемы и практическую значимость работы Тасыбаевой Сауле Кенесбаевны на тему «Судебная защита трудовых прав граждан Республики Казахстан» рекомендуется к публичной защите на соискание степени доктора философии (PhD) по специальности «6D030100-Юриспруденция».

Akademia Górnośląska im. Wojciecha Korfantego w Katowicach 211

Доктор права
Даниэль Войтчак

+48 32 35 70 603

Katowice Business University

REVIEW

by a foreign academic advisor of the dissertation of PhD candidate Saule Kenesbayeva Tassybayeva,
submitted in pursuit of the Doctor of Philosophy (PhD) degree
in the specialty "6D030100 – Jurisprudence"
on *"Judicial Protection of Labor Rights of Citizens of the Republic of Kazakhstan"*

Judicial protection of citizens' rights is one of the fundamental aspects of a modern law-based society. In the context of labor, ensuring effective protection of labor rights is of particular importance, as labor relations occupy a central place in the life of every individual. Given the dynamic development of the economy, changes in labor organization, and the emergence of new forms of employment, the issue of judicial protection of labor rights of the citizens of the Republic of Kazakhstan becomes especially relevant. Despite the existence of legislation regulating labor relations, violations of employees' rights still occur rather frequently.

The judicial system plays a key part in ensuring justice and protecting the rights of those whose labor rights have been violated. The analysis of judicial practice, legal cases, and court decisions related to labor rights violations allows for the assessment of the effectiveness of the judicial system in this area. However, full protection of labor rights requires consideration not only of national legislation but also of international human rights norms and standards. The influence of international legal instruments on judicial practice in the field of labor rights protection is significant and deserves special attention and analysis.

These issues are thoroughly addressed in the dissertation of Tassybayeva S.K., as it provides a scientific rationale for the judicial protection of labor rights of the citizens of the Republic of Kazakhstan, as well as the specific features of resolving labor disputes concerning certain categories of individuals.

The subject of the research is highly relevant, as judicial protection remains one of the most effective mechanisms – despite its shortcomings. For instance, in many cases, employees refrain from seeking judicial protection due to the potential conflict with the employer and the risk of job loss in the current social climate. As a result, only a small percentage of workers make use of this form of protection. The problem of judicial protection of labor rights remains among the scientific challenges that continue to attract researchers' attention, given that labor relations are an integral part of life and the existence of modern society. A wide range of academic works has been devoted to this subject, offering diverse theoretical and practical perspectives on the issue.

In the course of the research, PhD candidate Tassybayeva S.K. examines various aspects of judicial protection of human rights, including access to courts, the effectiveness of the legal system, compliance with procedural guarantees, as

well as issues of discrimination and the inaccessibility of justice for vulnerable groups of the population.

Despite the significant efforts of human rights organizations and international institutions, challenges in the field of judicial protection of human rights remain relevant in many countries around the world. Based on the analysis of existing problems and shortcomings, the author concludes that further efforts are required to improve the judicial system and ensure more effective protection of citizens' rights. This includes amending legislation, enhancing the qualifications of judges and legal professionals, as well as encouraging active participation of civil society and the international community in supporting human rights initiatives.

Tassybayeva S.K.'s dissertation possesses a number of strengths. It offers an in-depth and comprehensive examination of the topic. The author demonstrates a profound understanding of legislation, legal doctrine, and judicial practice in the field of labor rights protection in the Republic of Kazakhstan. The research is characterized by theoretical originality. The dissertation proposes new approaches to defining the concepts of individual and collective labor disputes, as well as the introduction of new mechanisms, standards, and procedures for resolving labor disputes. The author recommends amending Paragraphs 1 and 5 of Article 159 of the Labor Code of the Republic of Kazakhstan. The study also reviews court procedures and alternative labor dispute resolution methods in a number of foreign countries that have demonstrated success in this area.

The scientific conclusions formulated by the author and the research findings also possess practical significance. In particular, the findings of the study can be used to improve legislation and judicial practice in the field of labor rights protection of the citizens of the Republic of Kazakhstan.

It also defines the role of international cooperation in the activities of trade unions in protecting the labor rights of citizens of the Republic of Kazakhstan. The second chapter presents a comparative analysis of the experience of foreign countries (such as Poland, Germany, and the United States) with regard to resolving disputes arising from labor relations, including the judicial protection of labor rights. The chapter also thoroughly examines the specifics of resolving labor disputes involving certain categories of citizens and analyzes the foundations of a systematic approach to enhancing the qualifications of judges. In the third chapter, the dissertation outlines the particularities of resolving certain categories of labor disputes and provides an in-depth analysis of disputes concerning reinstatement of employees, annulment of disciplinary measures, and the material liability of the parties to an employment contract.

In the conclusion of the dissertation, the author proposes a systematization of the labor legislation norms that regulate judicial protection of citizens' labor

rights, as well as amendments to the provisions of the Labor Code of the Republic of Kazakhstan. The author presents formulations of the key legislative changes being proposed and outlines other scientific conclusions.

As a result of the comparative analysis of the experience of foreign countries (using the examples of Poland, Germany, and the United States) regarding the judicial protection of labor rights, the author offers the following specific recommendations:

– Creation of conditions for a gradual transition toward a judicial model that includes court specialization (such as the establishment of a labor court following the example of the Federal Labor Court of Germany), along with specialization of the judiciary in the field of labor dispute resolution, due to the large scale and complex nature of such disputes. The author proposes adopting a systematic approach to improving the qualifications of judges in the Republic of Kazakhstan;

– Strengthening the role of trade unions (based on the example of European countries), along with a thorough inventory and development of conciliation procedures (based on the U.S. model), which could ensure real protection of employees' rights, reduce various types of costs for both parties, and alleviate the burden on the judiciary;

– A particular focus labor disputes involving violations of fundamental human rights in the labor sphere, especially in relation to certain categories of disputes (reinstatement, application of disciplinary sanctions, and determination of the material liability of the parties). The example of Poland is noteworthy in terms of protecting not only the interests of those working under civil contracts within collective agreements, but also the interests of other categories of workers, which fall under subsidiary legal regulation.

This comprehensive scholarly analysis of the labor legislation of foreign countries, international standards, and national judicial practice in the field of labor dispute resolution makes it possible to outline the prospects for further development and improvement of the principles of administering justice in labor disputes, as well as of Kazakhstan's labor legislation as a whole.

It is worth noting the thorough analysis of the problem based on the scientific works of renowned international scholars such as Rudolf Traub-Merz, Tim Pringle, and K. Osakwe, which reflect global experience and highlight the value of international judicial practice in formulating practical recommendations for improving the protection of citizens' rights. I believe this significantly enhances the academic value of the dissertation. The author argues that efforts to improve the judicial system and ensure effective protection of human rights must continue—both at the national and international levels.

Górnośląski Wojewódzki Sąd Kościelny

Katowice Business University

The dissertation is prepared in accordance with the established requirements for academic research of this kind. Its structure is well thought out and the work demonstrates both theoretical innovation and practical relevance in the field under study, which allows it to be regarded as a completed scientific research project.

PhD candidate, Saule Kenesbayevna Tassybayeva, has successfully achieved the goals and objectives set out in her research and demonstrated a high degree of independence.

The main content and scientific results of the dissertation have been published in academic journals indexed in the international Web of Science database, as well as in journals included in the list approved by the Committee for Quality Assurance in the Sphere of Science and Higher Education of the Ministry of Science and Higher Education of the Republic of Kazakhstan. The provisions and findings of the dissertation research have also been presented at a research-to-practice conference.

There are no remarks regarding the formatting or content of the dissertation. The structural elements of the work (its title page, table of contents, regulatory references, abbreviations and definitions, main body, conclusion, list of references, and appendices) meet the necessary requirements. All previously identified deficiencies in the content were corrected by the PhD candidate during the editorial revision process.

The dissertation of Tassybayeva S.K. possesses both theoretical and practical significance. It represents a complete scientific study with internal coherence and integrity. The dissertation can be evaluated as a scholarly work containing new scientifically grounded theoretical and practical results, the totality of which is of importance in the context of training future legal professionals.

In conclusion, it can be stated that the dissertation is an independent and completed research project, demonstrating the PhD candidate's sufficient level of theoretical preparation, as well as her ability to formulate problems and identify effective solutions. Considering the relevance of the topic, the novelty of the research problem, and the practical value of the work performed by Tassybayeva Saule Kenesbayevna on *"Judicial Protection of Labor Rights of Citizens of the Republic of Kazakhstan"*, the dissertation is recommended for public defense in pursuit of the Doctor of Philosophy (PhD) degree in the specialty *"6D030100 – Jurisprudence"*.

Akademia Górnośląska im. Wojciecha Korfantego w Katowicach

Doctor of Law
Daniel Wojtcza

Катовицедегі экономикалық университет

«6D030100 – Құқықтану» мамандығы бойынша
философия докторы (PhD) дәрежесін алуға ұсынылған докторант
Сауле Кенесбаевна Тасыбаеваның
«Қазақстан Республикасы азаматтарының еңбек құқықтарын сотпен қорғау»
тақырыбындағы диссертациясына шетелдік ғылыми кеңесшінің
ПІКІРІ

Азаматтардың құқықтарын сотпен қорғау қазіргі құқықтық қоғамның негізгі аспектілерінің бірі болып табылады. Еңбек саласы аясында азаматтардың еңбек құқықтарын тиімді қорғауды қамтамасыз ету өте маңызды, өйткені еңбек қатынастары әр адамның өмірінде басты орын алады. Экономиканың серпінді дамуын, еңбекті ұйымдастырудағы өзгерістерді және жұмыспен қамтудың жаңа нысандарының пайда болуын ескере отырып, Қазақстан Республикасы азаматтарының еңбек саласындағы құқықтарын сотпен қорғау мәселелері ерекше өзекті болып отыр. Еңбек қатынастарын реттейтін заңнаманың болуына қарамастан, жұмысшылардың құқықтары бұзылған жағдайлар жиі кездеседі.

Сот жүйесі әділеттілікті қамтамасыз етуде және еңбек қатынастары шеңберінде бұзушылықтарға ұшырағандардың құқықтарын қорғауда шешуші рөл атқарады. Сот практикасын, кейстерді және еңбек құқықтарының бұзылуымен байланысты шешімдерді талдау осы саладағы сот жүйесінің тиімділігін бағалауға мүмкіндік береді. Алайда, еңбек құқықтарын толық қорғау үшін ұлттық заңнаманы ғана емес, адам құқықтары саласындағы халықаралық нормалар мен стандарттарды да ескеру қажет. Халықаралық құжаттардың еңбек құқықтарын қорғау саласындағы сот практикасына әсері айтарлықтай және назар мен талдауды қажет етеді.

Жоғарыда аталған мәселелер С.К. Тасыбаеваның диссертациялық жұмысында көрініс тапты, онда Қазақстан Республикасы азаматтарының еңбек құқықтарын сотпен қорғаудың ғылыми негіздемесі, сондай-ақ азаматтардың жекелеген санаттарына қатысты еңбек дауларын қарау ерекшеліктері берілген.

Жұмыс тақырыбы өзекті болып табылады, өйткені сотпен қорғау кемшіліктерге қарамастан ең тиімді болып табылады, мысалы, көптеген жағдайларда қызметкер жұмыс берушімен туындайтын шиеленістерге және қазіргі қоғам жағдайында жұмыс орнынан шығып қалумен байланысты өз құқықтарын қорғаудың бұл әдісінен бас тартады. Осыған байланысты қызметкерлердің аз ғана пайызы қорғаудың осы нысанын пайдаланады. Қызметкерлердің еңбек құқықтарын сотпен қорғау мәселесі зерттеушілердің назарын ешқашан тоқтатпайтын ғылыми мәселелердің бірі болып табылады, өйткені еңбек қатынастары қазіргі қоғамның өмірі мен тіршілігінің ажырамас бөлігі болып табылады.

+48 32 35 70 603
www.kbu.edu.pl
Катовицедегі экономикалық университет
3 Харцерзв Врзесма 1939 көш. 40-659 Катовице

Бұл тақырыпта осы мәселенің әртүрлі теориялық және практикалық аспектілерін ұсынатын көптеген ғылыми зерттеулер бар.

Зерттеу барысында докторант С. К. Тасыбаева адам құқықтарын сотпен қорғаудың әртүрлі аспектілерін, соның ішінде соттарға қолжетімділікті, құқықтық жүйенің тиімділігін, іс жүргізу кепілдіктерінің сақталуын, сондай-ақ халықтың осал топтары үшін кемсітушілік пен сот әділдігінің қолжетімсіздігі проблемаларын қарастырады.

Құқық қорғау ұйымдары мен халықаралық ұйымдардың айтарлықтай күш-жігеріне қарамастан, адам құқықтарын сотпен қорғау саласындағы проблемалар әлемнің көптеген елдерінде өзекті болып қала береді. Қолданыстағы проблемалар мен кемшіліктерді талдау негізінде автор сот жүйесін жақсарту және азаматтардың құқықтарын тиімді қорғауды қамтамасыз ету үшін одан әрі күш салу қажеттілігі туралы қорытынды жасайды. Бұл заңнамаға өзгерістер енгізуді, судьялар мен заң қызметкерлерінің біліктілігін арттыруды, сондай-ақ қоғамдық ұйымдар мен халықаралық қоғамдастықтың құқық қорғау бастамаларын қолдауға белсенді қатысуын қамтиды.

С. К. Тасыбаеваның диссертациясының бірқатар артықшылықтары бар. Тақырыпты терең және жан-жақты зерттеу. Автор Қазақстан Республикасы азаматтарының еңбек құқықтарын қорғау саласындағы заңнаманы, доктринаны және сот практикасын терең білетіндігін көрсетті. Зерттеу теориялық жаңашылдығымен сипатталады. Мәселен, жұмыста жеке еңбек дауы мен ұжымдық еңбек дауы ұғымын айқындауға, сондай-ақ еңбек дауларын шешудің жаңа тетігін, стандарттары мен рәсімдерін енгізуге жаңа тәсілдер ұсынылды, Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің 159-бабының 1 және 5-тармақтарына өзгерістер енгізу ұсынылады. Сот ісін жүргізу және еңбек дауларын табысты шешуде кейбір шет елдердің еңбек дауларын шешудің басқа тәсілдері қаралды.

Автор қалыптастырған ғылыми тұжырымдар мен алынған ғылыми нәтижелердің де тәжірибелік маңызы бар. Атап айтқанда, зерттеу нәтижелері заңнаманы және Қазақстан Республикасы азаматтарының еңбек құқықтарын қорғаудың сот тәжірибесін жетілдіру үшін пайдаланылуы мүмкін.

Диссертацияның құрылымы ғылыми зерттеудің мәнін қисынды түрде көрсетеді және кіріспе, қорытындылармен аяқталатын үш бөлім, қорытынды, пайдаланылған дереккөздер тізімі және қосымшалар сияқты компоненттерді қамтиды. Бірінші бөлімде еңбек құқықтарын қорғаудың түсінігі, мәні мен қағидаттары кеңінен талқыланады; еңбек құқықтарын қорғаудың нысандары жіктеледі, азаматтардың еңбек құқықтарын сотпен қорғаудың ерекшеліктері, оның ішінде еңбек дауларын қараудың сотқа дейінгі тәртібі, азаматтардың еңбек құқықтарын қорғаудың сот тәртібі зерттеледі.

+48 32 35 70 603
www.kbu.edu.pl
Катовицедегі экономикалық университет
3 Харцерзв Врзесма 1939 көш. 40-659 Катовице

Қазақстан Республикасы азаматтарының еңбек құқықтарын қорғау жөніндегі кәсіптік одақтардың қызметінде халықаралық ынтымақтастықтың рөлі айқындалды. Екінші бөлімде еңбек қатынастарынан туындаған дауларды шешу мәселелеріне, сондай-ақ азаматтардың еңбек құқықтарын қорғаудың сот тәртібіне қатысты шет елдердің (Польша, Германия және АҚШ мысалында) тәжірибесіне салыстырмалы талдау жүргізілді. Азаматтардың жекелеген санаттарына қатысты еңбек дауларын қарау ерекшеліктері жан-жақты зерттелді. Сондай-ақ, судьялардың біліктілігін арттыруға жүйелі тәсілді қолдану негіздері талданған. Үшінші кіші бөлімде еңбек дауларының кейбір санаттарын қарау ерекшеліктері анықталды, қызметкерді жұмысқа қайта қабылдау, тәртіптік жазаның күшін жою және еңбек шарты тараптарының материалдық жауапкершілігі туралы дауларды қарау ерекшеліктері талданды.

Диссертация қорытындысында автор азаматтардың еңбек құқықтарын сотпен қорғауды реттейтін еңбек заңнамасының нормаларын жүйелеуді ҚР Еңбек кодексінің нормаларына өзгерістер енгізуді ұсынады, автор заңнамаға енгізілетін негізгі өзгерістердің тұжырымдамасын береді және басқа да ғылыми тұжырымдарды баяндайды.

Шет елдердің тәжірибесін салыстырмалы талдау нәтижесінде (Польша, Германия және АҚШ мысалында) автор азаматтардың еңбек құқықтарын қорғаудың сот тәртібі бойынша келесі нақты ұсыныстарды ұсынады:

- Соттардың мамандануын қамтитын сот ісін жүргізу үлгісіне біртіндеп көшу үшін жағдай жасау (Германияның федералды еңбек сотының үлгісі бойынша еңбек сотын енгізу), сонымен қатар судьялар құрамының еңбек дауларын олардың ауқымды және күрделі сипатына байланысты шешу саласындағы мамандандырылуы. Автор Қазақстан Республикасында судьялардың біліктілігін арттыруға жүйелі тәсілді қолдануды ұсынады;
- Қызметкердің құқықтарын нақты қорғауды қамтамасыз ету, екі тарап үшін де шығындарды азайту, соның ішінде соттарға жүктемені азайтуға қабілетті бітімгершілік іс жүргізу элементтерін (АҚШ үлгісі бойынша) мұқият түгендеумен қатар кәсіподақтардың (Еуропа елдерінің үлгісі бойынша) ұстанымын нығайту;
- Еңбек саласындағы адамның іргелі құқықтарын бұзуға қатысты, әсіресе еңбек дауларының кейбір санаттарына қатысты (жұмыста қалпына келтіру, тәртіптік жазаларды қолдану, тараптардың материалдық жауапкершілігін анықтау) еңбек дауларына ерекше назар аудару.

+48 32 35 70 603
www.kbu.edu.pl
Катовицедегі экономикалық университет
3 Харцерзв Врзесма 1939 көш. 40-659 Катовице

Польшаның мысалы ұжымдық келісімдер шеңберінде азаматтық - құқықтық шарттар бойынша жұмыс істейтін адамдардың мүдделерін ғана емес, сондай-ақ субсидиарлық реттеу мәніне кіретін қызметкерлердің өзге де санаттарының мүдделерін қорғау бөлігінде ерекше назар аударады.

Шет елдердің еңбек заңнамасын, халықаралық стандарттарды, еңбек дауларын шешу саласындағы ұлттық сот тәжірибесін кешенді ғылыми талдау еңбек даулары бойынша сот төрелігін іске асыру қағидаттарын және тұтастай алғанда Қазақстанның еңбек заңнамасын одан әрі дамыту және жетілдіру перспективаларын айқындауға мүмкіндік береді.

Азаматтардың құқықтарын қорғауды жақсарту бойынша практикалық ұсыныстар әзірлеу үшін әлемдік тәжірибені көрсететін және халықаралық сот тәжірибесіне қызығушылық танытатын Rudolf Traub-Merz, Tim Pringle, К.Осакве сияқты әлемдік ғалымдардың ғылыми еңбектері негізінде зерттелетін мәселенің кешенді талдауын атап өткен жөн. Менің ойымша, бұл диссертацияның ғылыми құндылығын арттырады. Автор сот жүйесін жетілдіру және ұлттық және халықаралық деңгейде адам құқықтарын тиімді қорғауды қамтамасыз ету бойынша күш-жігерді жалғастыру қажет деп санайды.

Диссертация ғылыми жұмыстың осы түріне қойылатын талаптарға сәйкес жасалған, құрылымы жақсы ойластырылған, зерттелетін тақырып бойынша инновациялық, теориялық және практикалық маңызы бар, бұл оны аяқталған ғылыми зерттеу ретінде қарастыруға мүмкіндік береді.

Докторант Тасыбаева Сауле Кенесбаевна өзінің алдына қойылған зерттеу мақсаттары мен міндеттерін ойдағыдай орындап, дербестік танытты.

Диссертацияның негізгі мазмұны мен ғылыми нәтижелері Web of Science халықаралық деректер қорына енгізілген ғылыми басылымдарда, Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету Комитетінің тізіміне енгізілген журналдарда жарияланды, ал диссертациялық зерттеудің ережелері мен қорытындылары халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдарында жарияланды.

Диссертацияның рәсімделуі мен мазмұны туралы ескертулер жоқ. Диссертацияның құрылымдық элементтері (титулдық бет, мазмұны, нормативтік сілтемелер, белгіленулер мен қысқартулар, негізгі бөлім, қорытынды, пайдаланылған дереккөздер тізімі және қосымшалар) наразылық тудырмайды.

+48 32 35 70 603
www.kbu.edu.pl
Катовицедегі экономикалық университет
3 Харцерзв Врзесма 1939 көш. 40-659 Катовице

Жұмыстың мазмұны бойынша анықталған кемшіліктерді докторант редакторлық түзету кезеңінде жойды.

С. К. Тасыбаеваның диссертациялық жұмысының теориялық және практикалық маңызы бар, ол ішкі бірлік пен тұтастықпен аяқталған ғылыми зерттеу болып табылады. Диссертациялық жұмысты болашақ заңгерлерді даярлау жүйесінде маңызы бар жаңа ғылыми негізделген теориялық және практикалық нәтижелерден тұратын ғылыми жұмыс ретінде бағалауға болады.

Қорытындылай келе, диссертация аяқталған тәуелсіз зерттеу болып табылады және PhD докторантының теориялық дайындығының жеткілікті деңгейін, оның проблемаларды тұжырымдау және оларды шешу жолдарын табу қабілетін көрсетеді. Қарастырылып отырған тақырыптың өзектілігін, сондай - ақ зерттелетін мәселенің жаңалығын және «Қазақстан Республикасы азаматтарының еңбек құқықтарын сотпен қорғау» тақырыбындағы Тасыбаева Сауле Кенесбаевнаның жұмысының практикалық маңыздылығын ескере отырып, «6D030100-Құқықтану» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін жария қорғауға ұсынылады.

Заң докторы
Даниэль Войтчак
/қолы/

Университеттің мөрі

+48 32 35 70 603
www.kbu.edu.pl
Катовицедегі экономикалық университет
3 Харцерзв Врзесма 1939 көш. 40-659 Катовице

Құжаттың литвалық және орыс тілінен қазақ тіліне аударма-мәтіні менімен, аудармашы Журтыбаева Гулназ Мухамедалиевнамен жасалған, ЖСН770502401865.

Имя переводчика Журтыбаева Гулназ Мухамедалиевна

Подпись _____

Қазақстан Республикасы, Алматы қаласы, он бірінші қараша екі мың жиырма бесінші жыл. Мен, Кудиринова Мадина Аманжоловна, 11.01.2023 жылы Қазақстан Республикасының Әділет министрлігімен берілген № 23000788 мемлекеттік лицензиясының негізінде әрекет етуші, Алматы қаласының нотариусы, маған танымал аудармашы Журтыбаева Гулназ Мухамедалиевнаның қолтаңбасының шынайылығын куәландырамын. Аудармашының жеке тұлғасы анықталды, әрекет қабілеттілігі мен өкілеттіктері тексерілді.

Тізілімде тіркелген: 3105
Төленген сома: 2084 тенге

Нотариус_____